

agendum convolaverit, sicut minus jam capere poterit, sic minorem recipit mercedem. « Si voluerit redimere agrum qui voverat, » etc. Id est si meditationem suam ut semetipsum in Scripturis instruat revocare voluerit, non ut semper alterum audiens, nunquam sibi ipsi præbeat refectionem, juxta intellectum veritatis eam percipiat, ut ejus fructum recompenset Domino cui illam promisit, et sibi fructum inde dulcedinis metat. « Si autem noluerit redimere, sed alteris civilibus fuerit venundatus, » etc. Si meditationem suam, ut per se legat et intelligat, ad se reducere tardaverit, et alteri semper soniti voluerit, potest contingere ut illi adhæreat, de quo errorem capiat, unde non facile redimatur. « Quia cum jubilæi venerit dies, sanctificatus erit Domino, » etc. Cum enim venerit dies retributionis, « ad jus pertinet sacerdotis, » quia ei per quem Domino oblatas est merces restat laboris, licet ipse postea perierit. Ipse enim qui vovit sacerdos Dei est. « Si ager emptus et non de possessione majorum, » etc. Id est, si discipulus aliunde veniens meditationem inierit erga te, qui non sit de schola tua, supputa quantum in eo possis elaborare, et studium adhibere lucrandi eum. « In jubilæo autem revertetur ad priorem Dominum, » id est, ei qui primum laboravit in eo merces laboris impendet, te studii tui suscipiente remunerationem. « Omnis æstimatio siclo sanctuarii ponderabitur, » omnis judicii et negotiorum diversitas juxta doctrinam ecclesiasticam pensetur. « Siclus viginti obolos habet. » Ipse quidem modus doctrinæ divinæ in decalogo continetur, qui in vicenario bis ducitur, vel quia duo præcepta continent charitatis, vel quia et historialiter et allegorice est observandus. « Primogenita quæ ad Deum pertinent, » etc. Hi qui in primordio conversationis semetipsos Deo dedicant, non possunt in eis alii conversationis sibi usurpare effectum. « Sive bos, sive ovis, » ut supra. « Quod si immundum est ani-

mal, » etc. Debilitatis immunditiam dicit. Si quis semetipsum constrinxerit in aliquo voto, sicut est virginitatis promissio, et rursus in aliquo vitiosus fuerit, in eo quod ex sua promissione servavit, ab alio non potest Deo offerri; in alio vero, quo minus perfectum est redimi, juxta considerationem necessitatis opus habet. « Si redimere noluerit, vendetur alteri. » Si unus eum non redemerit, alius eum suo studio poterit restaurare. « Omne quod Domino consecratur, sive homo, » etc., sive rationalis et sapiens, sive subjectus, sive meditatio Domino offerenda consecratur, non commutetur alio, ut supra dictum est; « nec redimi poterit, » id est commutatione alterius. « Morte moriatur. » Quidquid Domino promittitur nullo modo prætermittatur, sed usque ad mortem servetur. Dicit etiam Apostolus de fidelibus Domini: « Carnem suam crucifixerunt cum vitis et concupiscentiis (Gal. v.) » « Omnes decimæ terræ, » etc., id est, omnium operum perfectio Domino consecratur. « Si quis redimere voluerit decimas suas, » etc., id est bona opera sibi confirmare justo intellectu, eorum fructum Domino recompenset. « Omnium decimarum, » etc., omnium ordinum qui sub disciplina Christi sunt. « Quidquid decimum venerit, » etc., id est, quicumque legis justam habet intelligentiam, Domino sine ulla commutatione ex debito hostia offertur: cætera ut supra. Pietatem autem tuam, Deus omnipotens, obnixè deprecor ut me facias tibi semper placitum sacrificium laudum tuarum offerre, ut et quæ agenda sunt veraciter agnoscam, et agnita fidei operum executione perficiam, ne ignis Spiritus sancti et venerandæ charitatis quem perpetuo servandum præcepisti, quem per effusionem veri sanguinis in corde et pectore meo confirmasti, deficiat; sed ad laudem et honorem nominis tui, in tuæ servitio dilectionis ardescat in sæculum. Amen.

WALAFRIDI STRABI

FULDENSIS MONACHI

HOMILIA IN INITIUM EVANGELII SANCTI MATTHÆI.

(Pez., Thesaurus noviss. Anecd., tom. II, p. 41.)

INITIUM SANCTI EVANGELII SECUNDUM MATTHÆUM.

Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham. Abraham genuit Isaac, Isaac autem genuit Jacob, Jacob autem genuit Judam et fratres ejus, etc.

Moses vir sanctus librum creationis cœli et terræ, divina fultus auctoritate, conscripsit, in quo perituri hominis originem texerat. Matthæus, apostolus Christi et evangelista, librum generationis Jesu Christi, in quo est initium salutis nostræ, et qui

D est perfectio æternæ beatitudinis nostræ, congruo scripsit exordio: quia Jesus *Salvator* interpretatur; Christus *unctus*, quod est nomen summæ dignitatis; quia antiqui reges et prophetæ atque sacerdotes oleo ungebantur sanctificationis. Jesus autem Christus Dominus noster oleo lætitiæ præ participibus suis unctus a Domino legitur. Qui venit in hunc mundum per electos et circumcisos patres, quorum nomina per ordinem Matthæus ideo in exordio sui

libri posuit, quia in his nostræ redemptionis et æternæ salutis figuram, Spiritu sancto revelante, esse cognovit, et easdem figuras per Christum in veritate completas. Sicut enim Christus per horum patriarcharum genealogiam ad nostram in hunc mundum venit salutem, et horum omnium in semetipso gerebat officium: ita etiam in horum omnium interpretatione nominam nostram salutem spiritualiter voluit designari. Nos quoque, quantum, ipso inspirante atque adjuvante, possumus, eorum imitari debemus interpretationem, ut ait Joannes evangelista: Qui Christum desiderat imitari, *debet quomodo Christus ambulavit, et ipse ambulare*. Nunc ad ipsius libri ordinem redeamus.

VERS. 1. — *Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham*. Hic quæstio oritur, cur anteponitur David Abraham? Quoniam quidem major electio in David, quam repromissio. Nam electio in David, de quo dicitur: *Inveni David filium Jesse secundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas*. Et iterum: *De fructu ventris tui ponam super sedem tuam*. Repromissio vero ad Abraham. Cui dicitur: *In semine tuo benedicentur omnes tribus terræ*.

David *manu fortis* interpretatur; quia superbissimum Goliath solus vicit et peremit. Abraham *pater multarum gentium* interpretatur; quod utrumque Christus intelligitur. Ipse enim est bellator noster fortissimus, qui solus cum diabolo, hoste fortissimo pugnavit, eumque superavit et damnavit, et post hanc victoriam multorum effectus est pater populorum, id est pater omnium credentium, qui omnibus in se credentibus Patrem se invocare concessit, dicens: *Sic autem orabitur: Pater noster qui es in cælis*. Nos quoque in baptismo diabolicis omnibus renuntiantes operibus, omnibus quoque pompis diaboli abnegantes, difficillimum contra eum spiritualeque certamen inivimus; et quomodo ipse nobis nunquam insidiare desistit; ita nobis diligentissima cura vigilantem atque sollicitam usque in diem exitus nostri in eodem certamine permanere necesse est, Deique omnipotentis clementissimam pietatem jugiter implorare, quatenus nobis sua magna misericordia victoriam tribuat, et patres nos multarum virtutum esse concedat, quod sunt arma militiæ spiritualis.

VERS. 2. — *Abraham autem genuit Isaac*. Isaac autem *gaudium* interpretatur. Bene etiam pater omnium credentium Christus, gaudium omnium suorum effectus est populorum; quia in nativitate ejus angelus pastoribus locutus est, dicens: *Ecce evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo*. Ita et nos per multiplicationem in perseverantia bonorum operum gaudium nobis vitæ æternæ cum sanctis angelis præparare debemus. Et in eodem nos semper gaudio speremus manere, ut Apostolus admonet, dicens: *Gaudete in Domino semper, iterum dico gaudete*, ut subaudiatur, ita de Christi nos nativitate, passione et resurrectione, atque in cælos

ejus ascensione gaudere oportet, ut ad gaudia æterna mereamur pervenire.

Isaac autem genuit Jacob. Jacob *supplamator* interpretatur. Postquam vero Christus nativitate suæ gaudia mundo concessit, diabolus etiam, humani generis vastatorem, sua passione supplantavit, et vasa ejus diripuit. Ita et nos per gaudium secundæ nativitatis, id est post perceptionem remissionis omnium peccatorum in baptismo, supplantatores esse necesse est omnium vitiorum et carnalium delectationum, et diaboli in nobis supplantare tentamenta, ejusque fraudes et insidias omnino cavere, quantumcunque possimus Dei gratia largiente.

Jacob genuit Judam. Judas *confessio* interpretatur. Confessio namque non semper ad pœnitentiam pertinet, sed aliquando ad Dei laudem et ad gratiarum actionem. Bene itaque Christus, supplantatis diaboli tentamentis, confessionem, id est laudem, obtulit Deo Patri, ut ibi: *Confiteor tibi, Pater, Domine cæli et terræ, quod ad laudem pertinet*. Nos quoque dum, auxiliante misericordia Domini Salvatoris nostri, aliquantulum vitiorum et carnalium delectationum in nobismetipsis vincere, et senserimus superare, hoc totum Dei misericordiæ depetimus, nihil nostris meritis tribuamus; sed semper præveniamus faciem ejus in confessione peccatorum nostrorum: die quoque ac nocte in ejus semper permanemus laude, ut sua nos clementissima protectione ab insidiis antiqui hostis defendere atque protegere dignetur, et confiteamur nomini sancto ejus, et gloriemur in laude ipsius in sæcula sæculorum.

VERS. 3. — *Judas autem genuit Phares et Zara*. Phares *divisio* interpretatur, et Zara *oriens*; bene etiam Christus divisio potest intelligi, quia sanctam Ecclesiam a societate infidelium separavit. Itemque in judicio segregat justos a peccatoribus, et reddit unicuique secundum opera sua. Nobisque necesse est ut dividamus nos ab impiis et infidelibus: actus quoque nostros ab eorum societate secernamus, ut in divisione ultima non cum impiis damnari, sed cum justis mereamur coronari. Bene in Zara, qui *oriens* interpretatur, Christus intelligitur, de quo Propheta: *Orietur vobis timentibus nomen Domini sol justitiæ*. Et ipse in initio prædicationis suæ, Isaac usus testimonio, de semetipso aiebat: *Populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam. Habitantibus in regione umbræ mortis lux orta est eis*. Et alibi: *Ego sum lux mundi*. Ita et nos postquam dividamus nos ab infidelium actibus, et carnalia desideria fugiamus, oritur in cordibus nostris splendor lucis æternæ, sol justitiæ Christus, et ipse in nobis habitare dignetur, sicque per operationem virtutum impleatur in nobis, quod ipse præcepit, dicens: *Sic luceat lumen vestrum, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cælis est*.

Phares autem genuit Esron. Esron *sagitta salutis Domini* interpretatur. Christus enim salutis nostræ

sagitta potest intelligi; quia sagitta venenata cum in quodlibet vivum configitur, mortificat: ita et Christus sagitta prædicationis suæ nostra in nobis vitia et peccata mortificat, dicens: *Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum.* Et sancti apostoli, prædicatores Ecclesiæ, sagittæ Domini acutæ dicuntur, quorum prædicatione corripiuntur infideles et corriguntur fideles dum pro peccatis suis compunguntur ad pœnitentiam. Nos quoque sagittam districtæ examinationis justi iudicii Dei ponamus ante oculos nostros, et digna deseamus pœnitentia mala quæ fecimus, et ut nostrorum mereamur veniam delictorum et aliis formam præbeamus salutis.

Eson genuit Aram. Aram electus interpretatur. Christus est electus Dei, de quo Pater loquitur: *B* *Ecce puer meus, electus meus, quem elegi.* Nos quoque magnopere eligamus quæ sit voluntas Dei, eamque, quantum possimus, operemur, ut ait Apostolus Petrus: *Vos autem genus electum regale sacerdotium.*

VERS. 4. — *Aram autem genuit Aminadab.* Aminadab *populus meus spontaneus* interpretatur. Christus autem *spontaneus* recte interpretatur, quia sponte semetipsum obtulit pro nostra salute hostiam immaculatam. Nos quoque sponte Domino Deo nostro obedire oportet, ejusque voluntatem, quantum possimus, non coacti, sed sponte, operari facti studeamus. Et ipse in Evangelio eos qui voluntatem ejus faciunt, et fratres et matrem, et sorores ejus asserit, dicens: *Si quis fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis est, ipse meus frater et soror et mater est.*

Aminadab genuit Naasson. Naasson *augur fortis* interpretatur, quod Christus intelligitur qui est propheta fortis, cum de die iudicii discipulis suis prædicavit, dicens: *Cum venerit Filius hominis in majestate sua, tunc sedebit in sede majestatis suæ, ut judicet orbem terræ in æquitate, et reddet unicuique secundum opera ejus.* Nos vero in virtute Christi, mundanis auguriis gentilium relictis, promissis divinis fidem adhibeamus, et omnium prosperitatem rerum in Dei solius voluntate, non in falsis divinationibus collocemus, sed divinis pleniter credamus oraculis.

Naasson autem genuit Salmon. Salmon *sensibilis* interpretatur. Christus sensibilis, qui mulieri retro vestimenta tangenti dixit: *Tetigit me aliquis, nam et ego novi virtutem de me exisse:* qui scit omnia antequam fiant, qui novit omnia præterita, præsentia atque futura. Nos quoque in Domino sensibiles oportet existere, et sola ea quæ bona sunt teneamus, et sensibus perfecti, in malitia parvuli simus, et unanimes uno ore honorificemus Dominum, et Patrem Domini Jesu Christi, ac sacræ Scripturæ sensibus instructi docibiles Dei efficiamur secundum Isaïæ vaticinium dicentis: *Et erunt omnes docibiles Dei.*

VERS. 5. — *Salmon autem genuit Booz.* Booz *rebur virtutis* interpretatur, quod est Christus, qui

de passione discipulis loquens suis dixit: *Cum autem exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum.* Et alibi: *Potestatem habeo ponendi animam meam, et iterum sumendi eam.* Nos quoque ut confortemur in Domino, et viriliter agamus Christo confirmante manus nostras ad prælium, et digitos nostros ad bellum, ut robore patientiæ firmati omnium tentationum genera sufferre, et de inimicis triumphare possimus, sensusque nostros exercitatos habentes ad discretionem boni et mali, tenentes illud apostolicum, qui dicebat: *Omnia possum in eo qui me confortat.*

Booz autem genuit Obeth. Obeth *serviens* interpretatur, Christus bene *serviens* intelligitur, qui dixit: *Non veni ministrari, sed ministrare, formam servi accipiens, et habitu inventus ut homo, humiliavit se ipsum factus obediens usque ad mortem.* Nosque serviamus Domino in lætitia, videlicet servitute, qua non per spiritum timoris, sed per spiritum adoptionis servitur Domino: ac perfecta servitute perfectos servos exhibeamus nos Domino, ut cum tempus servitutis fuerit finitum, vocemur a Domino ad æterni regni gaudia.

Obeth autem genuit Jesse. Jesse *incensum* interpretatur. Christus enim bene *incensum* dicitur, qui ait: *Ignem veni mittere in terram, quem volo, ut ardeat.* Ignem divini amoris seminare in corda fidelium dicit. Nosque incensum orationum nostrarum in ars cordis nostri jugiter incendamus, et in amore Domini nostri summo flagremus desiderio, dicentes cum Psalmista Domino: *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.*

Jesse autem genuit David. David *desiderabilis* sive *bellator fortis* interpretatur, quod utrumque Christus intelligitur, de quo propheta: *Speciosus forma præ filiis hominum.* Et Evangelista: *Et resplenduit facies ejus sicut sol. Et vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix.* Sive bellator fortis, dum diabolus vincebat, et humiliavit calumniatorem nostrum. Nosque in typo Christi ac David prophetæ proprias remittamus injurias, et desiderabiles efficiamur Domino, avidumque erga Dominum habeamus desiderium ut diligentes Dominum diligamur a Domino. Fortes simus etiam bellatores, id est perfecto opere spiritalem gigantem diabolus proprio occidamus gladio, et de potestate ejus tam nostras quam proximorum animas eripientes; ut extremo adveniente iudicio desiderabiles fulgeamus sicut sol in regno Patris nostri, et bono certamine certato repositam nobis in cœlis accipiamus a justo iudice justitiæ coronam.

VERS. 6. — *David autem genuit Salomonem.* Salomon *pacificus* interpretatur. Christus enim pax nostra, ut ait Apostolus, qui facit utraque unum, id est ex Judæis et gentibus unam sibi fecit Ecclesiam, quam pretioso sanguine suo redemit et reconciliavit Deo Patri suo. Nos quoque cum Apostolo, quantum ex nobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes, et intestino vitiorum bello spiritualibus victores virtutibus, et utroque homine nostro, id est interiori

et exteriori, in unum cœleste desiderium reconciliato, pacem habeamus ad Dominum et proximum, et non solum cum omnibus pacati, verum omnibus etiam existamus pacifici, et discordantes scilicet fratres ad concordiam revocemus: *Beati*, inquit Dominus, *pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur.*

VERS. 7. — *Salomon autem genuit Roboam.* Roboam *latitudo populi* interpretatur. Christus enim latitudo fidelis populi recte intelligitur; quia multi ab oriente et occidente venient, et recumbent cum Abraham, Isaac et Jacob in regno cœlorum, id est, ex omnibus mundi partibus vocantur ad regna cœlorum fideles. Nosque latum mandatum charitatis implentes, sine ulla personarum acceptione, omnibus charitatem fraternam exhibentes, spirituali bonorum gaudio perfruamur in cœlis.

Roboam autem genuit Abiam. Abia *Pater Dominus* interpretatur. Christus enim Pater noster, qui dixit: *Nolite vocare vobis patrem super terram; unus est enim Pater vester qui in cœlis est.* Nosque dignis exerceamus operibus, ut Patrem habeamus Dominum, et fratres simus in Domino, ut veraciter dicere possimus: *Pater noster, qui es in cœlis:* ut mereamur hæredes quidem esse Dei, cohæredes autem Christi.

Abia autem genuit Aser. Aser *tollens* interpretatur. Christus tollens, de quo Joannes ait: *Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi.* Nosque tollamus mentes nostras de præsentibus ad futura, de terrenis ad cœlestia sublevemus.

VERS. 8. — *Asa autem genuit Josaphat.* Josaphat qui interpretatur *judicans* in Josaphat. Christus *judicans* dicitur, qui ait: *Pater non judicat quemquam, sed omne judicium dedit Filio.* Nos quoque ut recte judicemus tam nostra quam subditorum examinantes peccata, cogitantes simus illud quod ait ipse Dominus: *Nolite judicare, ut non judicemini.* Et: *In quo judicio judicaveritis, judicabitur de vobis.*

Josaphat autem genuit Joram. Joram interpretatur *excelsus.* In Joram recte Christus excelsus intelligitur, qui ait: *Nemo ascendit in cælum, nisi Filius hominis qui est in cælo.* Et Psalmista: *Excelsus super omnes gentes Dominus.* Nosque ut a morte peccatorum per opera justitiæ exurgamus cum Christo, quæ sursum sunt quæramus, id est cœlestia, non terrena; ut effecti in Domino sublimes nostram conversationem habeamus in cœlis.

Joram autem genuit Oziam. Qui interpretatur *robustus* Domini: quod Christo convenit, quia in voce virtutis suæ quadriduorum Lazarum de monumento suscitavit. Nosque secundum Apostolum confortemur in Domino et in potentia virtutis ejus, ut, Domino nostro Jesu Christo roborante et pro nobis pugnante, conteratur Satanæ sub pedibus nostris velociter.

VERS. 9. — *Ozias autem genuit Joatham.* Qui interpretatur *perfectus*; quod bene Christo convenit, qui baptizatori suo Joanni renuenti dicebat: *Sine modo, sic enim decet nos implere omnem justitiam.* Et alibi ait: *Non veni solvere legem, sed adimplere.* Qui etiam eos per discipulos suos perfectos esse in

A operatione nostra præcepit, dicens: *Estote perfecti, sicut et Pater vester cœlestis perfectus est.* Ideoque opera perfecta facientes, perfecti existamus et integri, nullatenus malignis tentationibus consensum adhibeamus.

Joathan autem genuit Achaz. Qui *apprehendens* dicitur: quod Christus intelligitur, qui cælum palmo ponderavit, et terram pugillo concludit, ut ipse ait: *Omnia tradita sunt mihi a Patre meo.* Nosque ut apprehendamus et concludamus Christum in cordibus nostris, posteriorum obliviscentes, ad futura nos semper extendamus, ut possimus apprehendere veram vitam.

Achaz autem genuit Ezechiam. Qui *fortis Domini*, vel *confortans Dominus* interpretatur, quod est Christus, de quo Paulus apostolus ait: *Nos autem prædicamus Christum, Dei virtutem et Dei sapientiam.* Et ipse discipulos confortans, dicebat: *Confidite, ego vici mundum.* Nosque jugiter fortitudinem pro nobis pugnantis laudemus; ut et ipse nos in sua voluntate confortet: humiliter deprecemur, ut sua misericordia nos ab omni malo liberet et vitam nobis concedet æternam.

VERS. 10. — *Ezechias autem genuit Manasse.* Qui *obliviosus* dicitur. Christus enim est obliviosus peccatorum nostrorum, qui ait per Ezechielem prophetam: *In quacunque die conversus fuerit peccator, omnium iniquitatum ejus non memorabor amplius.* Ipse etiam injuriarum nostrarum oblivisci nos docet, dicens: *Cum stabitis ad adorandum, dimittite, si quid habetis adversus aliquem, ex cordibus vestris, ut et Pater vester cœlestis dimittat vobis delicta vestra.* Nosque in nocte præsentis sæculi malorum præteritorum obliviscentes, memores simus nominis Domini: ultionem non quæramus remittentes debita fratribus nostris, ut nostra nobis a Domino dimittantur.

Manasses autem genuit Ammon. Ammon autem *fidelis* interpretatur. Christus fidelis pro omnibus est, qui dixit: *Petite et accipietis; quærite et invenietis; pulsate et aperietur vobis.* De quo Joannes in Apocalypsi ait: *Qui est testis fidelis.* Fidelis autem est, quia ejus promissa speranda sunt pariter et expavescenda. Nosque viriliter stemus in fide Christi, fidelique Domino fideliter adhæreamus quia *justus ex fide vivit.* Et ipse ait: *Qui credit in me, habet vitam æternam.* Et fidelem servum in gaudia Domini intrare concedit, et super omnia bona sua constituet.

Ammon autem genuit Josiam. Qui interpretatur *Salus Domini.* Christus enim est salus nostra, de quo Apostolus ait: *Omnis enim, quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.* Nos quoque operibus justitiæ, et pietatis salutem nostram simus operantes, ut ita per invocationem sancti sui nominis salutem consequi mereamur æternam.

VERS. 11. — *Josias autem genuit Jechoniam.* Qui interpretatur *præparatio Domini.* Quod est Christus, qui dixit: *Si enim abiero, et præparavero vobis locum, iterum veniam, et accipiam vos ad meipsum*

Nos quoque in adventum Domini nos ipsos jugiter præparemus, semperque vigiles et suspecti, ne superveniat nobis repentina illa dies, quæ tanquam laqueus irruit super omnes qui habitant super faciem terræ. Caveamus ne, exemplo fatuarum virginum, excludamur a nuptiis, veniente Domino, sed cum prudentibus potius ad nuptias atque ad gaudia intromittamur æterna.

Jechonias autem genuit Joachim. Qui *Resurrectio Domini* interpretatur. Christus enim est resurrectio nostra, qui dixit: *Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me non morietur in æternum, sed resuscitabo eum in novissimo die.* Nos quoque a morte peccati ad justitiæ viam resurgamus, ut per istam resurrectionem animæ in resurrectione novissima cum sanctis et justis æterna mereamur possidere gaudia.

VERS. 12. — *Joachim autem genuit Salathiel.* Quod est *petitio mea Dominus.* Christus enim pro nobis petiit Patrem, cum ait: *Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi de mundo.* Nosque unam petitionem petamus a Domino, ut habitemus in domo Domini omnibus diebus vitæ nostræ: *Quia omnis qui petit accipit, et qui querit, invenit, et pulsanti aperietur.*

Salathiel autem genuit Zorobabel. Quod est *magister.* Christus autem magister est omnium credentium, qui dixit discipulis suis: *Ne vocemini magistri, quia magister vester unus est Christus.* Nos quoque omni studio satagemus tam discipuli cælestis et veri magistri fieri, quam magistri imperitorum, ut quæcunque didicerimus, opere complentes, alios doceamus, ut scriptum est: *Qui audit, dicat, Veni: id est, ut qui ad spiritualem cœnam invitatus est, cæteros quoque invitet, ut sit domus plena discumbentium in vita æterna.*

VERS. 13. — *Zorobabel autem genuit Abiud.* Quod dicitur *Pater meus iste,* quod est Christus qui dixit: *Ego et Pater unum sumus.* Qui est Pater et caput omnium credentium. Nosque dignis nos exerceamus operibus, ut sit nobis ipse Dominus Christus in Patrem, et nos illi simus in filios et filias, et ut talis progenies cum Patre regnet in cœlo.

Abiud autem genuit Eliachim. Qui *Dominus resuscitans* interpretatur, quod est Christus, qui ait: *Qui credit in me, non morietur in æternum, sed resuscitabo eum in novissimo die.* Nos quoque in confessione et lamento delictorum nostrorum in anima quotidie resurgamus a vitiis ad virtutes, ut Domino vivere mereamur in Spiritu sancto.

Eliachim autem genuit Azor. Qui dicitur *adjutus,* quod est Christus, qui ait: *Non sum solus, sed qui me misit Pater, mecum est.* Nos quoque, adjuvante Domino, aereas vincamus potestates, et in Domino solo confidentes dicamus: *Auxilium meum a Domino, qui fecit cœlum et terram.*

VERS. 14. — *Azor autem genuit Sadoch.* Qui *justus* interpretatur, quod Christus intelligitur, de quo Joannes ait: *Advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum justum.* Nosque ejus imploremus cle-

mentiam, ut justificari mereamur ab eo qui justificat impium, qui dicit per prophetam: *Impius enim in quacunque die ab impietate sua conversus fuerit, justificabitur, et vita vivet, et non morietur.*

Sadoch autem genuit Achim. Qui interpretatur *frater meus.* Christus enim frater noster est, qui Dominum Patrem suum etiam nos Patrem invocare concessit dicendo: *Sic autem orabitur: Pater noster qui es in cælis.* Et in Evangelio ait: *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse frater, soror et mater est.* Et mulieribus post resurrectionem: *Ite, renuntiate fratribus meis.* Nosque omni conamine ejus jugiter facientes simus voluntatem; ut hujus nominis dignitatem in cœlesti regno percipere mereamur.

Achim autem genuit Eliud. Eliud autem interpretatur *Deus iste,* ut Thomas ait ad Christum: *Dominus meus et Deus meus.* Nosque nullum aliud habeamus Dominum Patrem, et Filium ejus unicum Dominum nostrum, et Spiritum sanctum.

VERS. 15. — *Eliud autem genuit Eleazar.* Quod interpretatur *Deus meus adjutor.* Christus enim omnium credentium sibi adjutor est, qui ait: *Qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum.* Et item: *Amen, amen dico vobis, quidquid orantes petetis in nomine meo accipietis.* Nos quoque consteemus salutem nostram in Domino Jesu tantummodo consistere, cogitantes illud dictum: *Quærite ergo regnum Dei primum, et justitiam ejus, et hæc omnia adjicientur vobis.*

Eleazar autem genuit Mathan. Qui interpretatur *donans.* Per Christum enim Deus Pater omnia nostra nobis donavit debita: *Et ipse ascendens in altum dedit dona hominibus,* id est beatitudinem, quam in Adæ prævaricatione perdidimus, sua nobis passione, resurrectione atque ascensione reddidit: sive cum Spiritum sanctum apostolis tradidit. Nos quoque donantes proximis nostris delicta eorum, et dona sancti Spiritus accipientes, gratia Dei mereamur ditari.

Mathan autem genuit Jacob. Quod est *supplantator.* Christus enim est supplantator antiqui hostis nostri, qui suis fidelibus dedit potestatem calcandi super serpentes et scorpiones, et super omnem virtutem inimici. Nos quoque rectores tenebrarum harum cum vitis et concupiscentiis carnis virtute Dei et fortitudine supplantemus spirituali, ut ait Petrus apostolus in Epistola sua: *Resistite diabolo, et fugiet a vobis.* Sine certamine enim nequaquam belli victoria acquiritur æterna.

VERS. 16. — *Jacob autem genuit Joseph, virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.* Joseph *auctus* interpretatur, qui significat Christum, qui dixit: *Ego veni, ut vitam habeant, et abundantius habeant.* Et item: *Rogo Patrem meum, et alium Paracletum mittam vobis Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere.* Noster vero exterior homo, si mortificatione vitiorum corrumpitur, interior tamen de die in diem renovatur, et spiritualium:

incrementorum augetur profectibus, donec de unoquoque nostrum spiritualiter dici possit: *Filius accrescens Joseph*. Crescamus itaque in charitate, donec occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi, ut transeuntes de virtute in virtutem, et de timore Dei, qui est initium sapientiæ, per gradus perfectionis ascendentes ad charitatem, quæ totius præcepti finis est, postea videre possimus Deum deorum in Sion.

Maria, ut plerique æstimant, interpretatur *illuminatrix et stella maris*. Sermone Syro *domina* dicitur. Bene autem *illuminatrix* dicitur; quia per ipsam lux totius mundi natus est Christus. Quia sicut per Evæ transgressionem in tenebris et umbra mortis æternæ damnata est omnis terra, ita et per merita beatæ semperque virginis Mariæ et per partum ejus, liberata, et sanctificata, atque illuminata est omnis terra. Nautarum mos est, ut, cum in aliquam terram remigare disponant, unum aliquod sidus eligunt, cujus signo luceque radiante in eam, quam desiderant, partem, sine errore possint adduci. Hoc idem in sanctæ Mariæ observatum est nomine. Quia nobis in mari hujus mundi navigantibus *stella maris* dicta est. Quicumque enim ecclesiasticus nauta mundi hujus perturbationibus periclitatur, si in stellæ hujus lucem, hoc est in Christum, de Maria virgine natum, tota mentis intentione respexerit, et in eo spem suam delfixerit, et verborum illius exemplorumque ducatum secutus fuerit, sine ullo naufragio salutis et dispendio ad portum perveniet vitæ æternæ, ipso Christo dicente: *Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ æternæ*. *Domina* vero cur sit nominata, explanatione non indiget, quæ Dominum peperit Salvatorem. Revera etenim mater regis Christi regum, regina, mater Domini dominorum, *domina* debuit nuncupari, per quam lumen fidei et divinæ gratiæ accipientes ducamur ad ineffabilem Dei omnipotentis visionem, in quæ gaudentes, ab omni tristitia sæculi liberati, in æterna beatitudine regnare cum Christo mereamur.

Decursis igitur generibus rursus Matthæus recapitulat, dicens: *Ab Abraham usque ad David generationes quatuordecim*. Cur itaque per tres ordines tertium sunt positi, nisi quod trium seminum ordini, tricesimo scilicet, sexagesimo et centesimo, tres isti generationum ordines conveniunt? Tricesimus quippe ordo, qui conjugatis fidelibus deputatur, bene Abraham congruit, qui fidei connubio Isaac filium suum, quem in figuram Christi Domino hostiam obtulit, scribitur genuisse. Secundus etiam ordo, qui viduis deputatur, bene usque ad transmigrationem Babylonis ducitur: quo tempore regia stirps regali viduata est dignitate. Tertius inde ordo usque ad Mariam virginem, et ad ipsum caput virginum numeratur, quia centesimi perfectione numeri corona virginum designatur. Sive etiam quia per sanctæ Trinitatis confessionem, atque per observationem Novi et Veteris Testamenti fideles quique salvantur,

et ad vitam perveniunt sempiternam: quia per decem præcepta legis et per quatuor Evangelia salutis nostræ perfectio demonstratur. Sive etiam quia a tribus mundi partibus, Asia videlicet, Africa et Europa, fidelium numerus adimpletur. Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad Christum generationes quadraginta duæ sunt: quia filii Israel ab Ægypto profecti, quod hunc mundum significat sive tenebras, per quadraginta et duas mansiones terram repromissionis ingressi sunt. Sic per quadraginta et duos patres advenit nobis liberatio et redemptio nostra. Sive etiam quadragenarius iste numerus omnem vitæ nostræ perfectionem vult designare, ubi per corpus et animam vivimus sub labore et periculo tentationum, sperantes quod non videmus, et per patientiam expectantes quousque ad promissionem æternæ felicitatis patriam pervenire mereamur.

Audistis et intellexistis, dilectissimi, beatum Moysen librum creationis cœli et terræ omniumque elementorum, visibilium et invisibilium, atque totius mundi conditionem ab initio describentem, etiam et perituri hominis jacturam de paradiso; et in eadem similitudine Matthæum evangelistam etiam totius mundi restaurationem in Christo, sicut a sanctis Patribus pronuntiata vel figurata fuerat, pleniter esse perfectam audivimus descripsisse. Non immerito igitur beatus Matthæus apostolus pariter et evangelista tantorum Patrum seriem in Christi nativitate texerat, quia in his omnibus per Spiritum sanctum mysterium nostræ salutis figurari cognovit, et quia singulus eorum in se Domini Salvatoris nostri typum gerebat, et quia ipse Dominus et Salvator noster horum omnium in semetipso reparationis nostræ complevit officium. Ipse enim in patriarchis patriarcha, in prophetis propheta, in sacerdotibus sacerdos, in iudicibus iudex, sicut superius satis evidenter congruentibus testimoniis declaratur.

Nos quoque summa hæc diligentia pertractantes intelligere debemus quia easdem interpretationes omnium atque figuras, quas pro nostra omnium redemptione et salute in semetipso Christus in veritate complevit, suis discipulis et successoribus eorum imitanda reliquit. Ideoque magnopere pensandum est nobis, dilectissimi, magnaue formidini cogitandum, quia nos, qui vicarii et successores fieri beatorum apostolorum atque sanctorum Patrum constituti sumus, ea quæ ipse Dominus discipulis suis in exemplum concessit, etiam nos si ad æternam vitam pervenire cupimus, quantum possimus, ipso Domino auxiliante, imitari debemus. Magna sunt enim hæc, fratres, sed quanto majora sunt quantoque puriora quæ imitari debemus, tanto majora et feliciora nobis speranda sunt præmia, si fideliter ea quæ commissa sunt, non nostræ tantum salutis cura, sed eorum qui nobis ad providendum subjecti sunt, observare et adimplere studeamus, cogitantes illud Apostoli: *Qui plus laborat, plus*

mercedis accipiet. Et ipse Dominus in Evangelio A Christus nobis præstare dignetur, qui cum Deo Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per omnia sæcula. Amen.

* In altero codice hæc clausula habetur: *Per eum qui vivit et regnat Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen.*

WALAFRIDI STRABI

FULDENSIS MONACHI

EXPOSITIO IN QUATUOR EVANGELIA.

ADMONITIO MARTIANÆI

(Opp. S. Hieronymi, tom. V.)

Commaticam in quatuor Evangelia expositionem reperi in codicibus manuscriptis falso ascriptam Hieronymo, tantisque scatentem barbarismis atque solœcismis, ut omnino videretur indigna quæ prodiret in lucem: sed cum hujusmodi opuscula non displiceant omnibus, hic cum aliis id genus eam Expositionem edere volui, maxime quod Strabus Fuldensis auctor esse potuerit hujus Commentarii, quem postea imperitissimus aliquis descripserit cum silva barbarismorum ac solœcismorum. Qualecunque illud est, ex antiquo codice Gemeticensi transcriptum opusculum, typographis nostris edendum tradidi cum suis pene universis vitiis. Neque vero dignum judicavi quod more nostro castigaretur, et in eo emendando tempus, oleum operamque perderem.

INCIPIIT

EXPOSITIO QUATUOR EVANGELIORUM.

Primum quærendum est omnium librorum tempus; locum; persona; et quare non de duodecim Evangelia recipiantur nisi quatuor: quia totus mundus ex quatuor elementis est, id est. cœlo, terra, igne, aqua. Per cœlum Joannes ostenditur: quia sicut cœlum omnia superat, ita et Joannes qui dixit: *In principio erat Verbum*: Per Matthæum terra: qui dixit: *Liber generationis Jesu Christi*; Per Lucam ignis, qui dixit: *Nonne cor jam ardens erat in nobis*, Per Marcum aqua, qui dixit: *Vox clamantis in deserto*. Id est, quatuor flumina de uno fonte quatuor evangelistas, significat, id est Christum. Fison, insufflicio, significat Joannem; Geon, velocitas, significat Matthæum; Tigris, felicitas, significat Marcum. Eufrates, fertilitas, significat Lucam; irrigant mundum, id est Ecclesiam: et significant quatuor virtutes: Id est prudentiam, temperantiam, fortitudinem, et justitiam: et sicut paradisum irrigant quatuor flumina, sic et cor nostrum has quatuor virtutes et homo ex quatuor elementis consistit; ex aere, igne, et aqua, et terra. Ex aere flatus: Igne sanguis, aqua flamma, terra corpus: per caput cœlum, ubi sunt duo luminaria; pectus, aer; venter aquam; pedes terram. Item; Adam a quatuor litteris, et a quatuor stellis nomen accepit, quod est *artis, dosis, anatholis, mesimbrio*: vel quatuor significant evangelistas, et sicut de Adam omnis homo nascitur, ita per quatuor evangelistas omnes ad fidem veniunt. Item Arca Noe quadrata legitur ex lignis facta, longitudo trecentorum cubitorum et latitudo unius, altitudo triginta et uno cubito consummata, significat Ecclesiam; per quatuor evangelistas longitudo spes vitæ æternæ, latitudo charitas, altitudo fides Trinitatis unum cubitum unum Dominum colere. Bitumina intus et foris charitatem Dei et proximi significat. Item arca testamenti ubi erant duæ tabulæ lapideæ et virga Aaron, quatuor circulis aureis portabatur, et vectes ex auro operati quatuor evangelistas significant; arca Ecclesiam, vectes doctores, sicut illi circumdati erant ab annulis, ita sacerdotes de Veteri et Novo Testamento docti, quatuor evangelistæ portant Ecclesiam ab hæresi defendendo; per virgam crux ostenditur; et sicut quadratum lignum in qua parte versum fuerit firmum stat: Ita homo ex quatuor evangelistis effectus contra hæresim et tribulationem firmus fiat. Item Matthæus donatus, Marcus donum excelsum: Lucas consurgens: Joannes gratia Domini. Item rota in rota, Spiritus in rota, prædicatio Evangelii in mundo girans: Spiritus in rota, Spiritus sanctus in Evangelio: Item vas linteum et super ipsum quatuor lineæ quatuor evangelistas significant, hæc sunt, munda et immunda, Judæi et gentes: Item quatuor animalia habent oculos ante se retro clamantia